

" Waterkwaliteit en visbestand in de rivier de Laan anno 2023 "

1. Inleiding

De rivier de Laan (ook : Lane of Lasne genoemd) ligt in de provincie Vlaams-Brabant , namelijk ten zuidoosten van Brussel zoals de rivier de IJse. De Laan is ruim 30 km lang en onbevaarbaar. Deze sterk meanderende rivier ontstaat te Plancenoit en mondt te Sint-Agatha-Rode uit in de Dijle. De rivier vloeit onder meer langs de gemeenten Tombeek , Terlanen en Sint-Agatha-Rode.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De Laan is een Vlaams oppervlaktewaterlichaam.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed. Ook voor de biologische waterkwaliteit gelden deze klassen.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2022 voor de fysisch-chemische resultaten en 2021 voor de biologische. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) was voor de Laan zowel in 2015 als in 2022 "matig".

De totale biologische waterkwaliteit van dit waterlichaam was eveneens zowel in 2015 als in 2021 "matig".

b) Toekomstperspectieven

b1) De Laan is in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 administratief ingedeeld als Vlaams Waterlichaam VL11_84.

In het afstroomgebied van de Laan zijn nog een aantal rioleringsprojecten gepland. Uitvoering van deze projecten, evenals reductie van emissies vanuit de landbouw, zal de fysisch-chemische (en bijgevolg ook de biologische) kwaliteit de volgende jaren stapsgewijs verder doen verbeteren.

b2) De Laan is in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 aangeduid met de prioritering klasse 2: speerpuntgebied. Dit betekent dat de goede ecologische toestand verwacht wordt in 2027, met name mits uitvoering van de acties opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan. Er wordt rekening gehouden met het feit dat een belangrijk deel van het afstroomgebied gelegen is in Wallonië, en dat de maatregelen daar mede bepalend zullen zijn voor het halen van de milieudoelstellingen. Meer informatie is terug te vinden in de waterlichaamfiche via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>.

3. Afvissingen

a) Afvissing in 2019

In 2019 werd in het Dijlebekken door het INBO onder meer de Laan (twee locaties) bevist.

De Laan werd bevist in april en juli 2019. De tweede bemonstering was in functie van de Habitatrichtlijn voor bittervoorn. Aangezien deze soort niet werd aangetroffen, viste men nog bijkomend op een locatie meer stroomopwaarts.

Men ving in totaal 7 verschillende vissoorten: driedoornige stekelbaars, beekforel, bierpje, blauwbandgrondel, paling, riviergrondel en snoekbaars. Bierpje ving men het meest.

De EQR scoort net als in 2013 een 'matige kwaliteit', maar op de meer stroomopwaartse locatie in Tombeek constateerde men zelfs een 'goede kwaliteit' (score van 0,63).

Tabel 41 geeft de ligging van de meetplaatsen weer.

De nummers van de Laan zijn 314 en 314B en liggen in Overijse.

Tabel 44 geeft een overzicht weer van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten.

Tabel 45 geeft de effectieve vangst weer per soort en per staalnameplaats uitgedrukt in CPUE.

Tabel 46 geeft een overzicht weer van de ecologische kwaliteit ratio (EQR).

b) Afvissing in 2013

In 2013 viste men op de Laan (één locatie, Vlaams waterlichaam met nummer VL11_84) vijf vissoorten: driedoornige stekelbaars, beekforel, bierpje, paling en riviergrondel. Bierpje, gevolgd door riviergrondel werden het meeste gevangen. De EQR scoorde 0,6 en haalde daarbij nog net de ‘matige kwaliteit’.

VERBEIREN Marc

Wolvertem oktober 2023

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2023-2024 , vraag nr. 1051 van 13 september 2023 } .

TABELLEN Afvissing in 2019

Tabel 41: Ligging van de meetplaatsen op enkele waterlopen in het Dijlebekken.

Nummer	X	Y	Waterloop	Gemeente	Omschrijving
314	165596	161231	LAAN	Overijse	
314B	164717	160717	LAAN	Overijse	stroomafwaarts de N4, Tombeek
313	159600	162127	IJSE	Hoeilaart	stroomafwaarts E411, hoeilaart
71130300	164964	164296	IJSE	Huldenberg	aan de molen
71130500	168865	167799	IJSE	Huldenberg	Eigenstraat
72245150	170003	181994	LIPSEBEEK	Haacht	/
72430200	161031	188356	BAREBEEK	Mechelen	/
72521100	175920	189601	VROUWVLIET	Tremelo	Bonte Os
72621150	161155	190141	VROUWVLIET	Mechelen	/
72636150	161686	190873	BRUINBEEK	Bonheiden	/

Tabel 44: Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de verschillende locaties (* gegevens van de twee trekken).

Nummer		vangstjaar	baars	beekforel	bermpje	bittervoorn	blankvoorn	blauwbandgrondel	bot	donderpad	driedoornige stekelbaars	giebel	kopvoorn	kwabaal	paling	regenboogforel	rietvoorn	riviergrondel	snoekbaars	serpeling	tiendoornige stekelbaars	zeelt	zonnebaars	Totaal
314	LAAN	2013		*	*						*				*			*						5
		2019		*	*			*			*				*			*						6
314B	LAAN	2019			*			*			*				*			*	*					6
313	IJSE	2013	*	*			*				*				*	*		*				*		6
		2019					*	*			*				*		*	*		*		*		7
71130300	IJSE	2013	*	*	*	*	*	*			*			*	*			*		*	*		*	13
		2019		*	*	*	*	*		*	*	*	*	*	*			*		*	*		*	11
71130500*	IJSE	2013		*	*					*	*		*		*			*						7
		2019			*			*		*	*		*		*			*						6
72245150	LIPSEBEEK	2013									*										*			2
		2019									*				*						*			1
72430200	BAREBEEK	2013						*			*		*		*			*			*	*		4
		2019				*	*	*			*		*		*		*	*			*			8
72521100	VROUWVLIET	2013																			*			1
		2019																			*			0
72621150	VROUWVLIET	2013									*	*					*	*			*		*	3
		2019						*			*						*	*			*		*	5
72636150	BAREBEEK	2013									*							*			*			2
		2019									*							*			*			3

Tabel 45: Effectieve vangst per soort en per staalnameplaats in 2019 uitgedrukt in CPUE (elektrisch in g/100 m en N/100 m met N = aantal).

Nummer		beekforel	bermpje	bittervoorn	blankvoorn	blauwbandgrondel	donderpad	driedoornige stekelbaars	giebel	kopvoorn	paling	rietvoorn	riviergrondel	serpeling	snoekbaars	tiendoornige stekelbaars	zeelt	zonnebaars	Totaal
314	g/100m		501,1			0,6		17,8			454,9		16,6						991
23/04/2019	N/100m		120			1		17			4		3						145
314	g/100m	21	12,6			1,8					452,3								487,7
04/07/2019	N/100m	2	8			1					1								12
314B	g/100m		42,1			4,0		0,1			51,6		16,1		0,3				114,2
04/07/2019	N/100m		14			2,9		0,7			0,7		1,5		0,7				20,5
313	g/100m					20,4		83,6			271,9	1,4	204,8	192,8			15,4		790,3
elektrisch	N/100m					15		36			7	1	90	31			1		181
71130300	g/100m	1154	61,6		31,8	24,9	9,9	2,4	82,7	208,9	2167,4		314,7	801,6					4859,9
elektrisch	N/100m	3	11		1	16	1	1	1	1	26		20	86					167
71130500*	g/100m		637,1				120,4	4,6			1295,6		158,3						2216
elektrisch	N/100m		137				10	2			7		36						192
72245150	g/100m										215,9								215,9
elektrisch	N/100m										1								1
72430200	g/100m			2,7	9,7	48,2		3,5		11	494,4	2,8	2						574,3
elektrisch	N/100m			3	2	44		2		7	16	2	2						78
72521100	g/100m																		0
elektrisch	N/100m																		0
72621150	g/100m					17						5,4	87,4			0,8		26,5	137,1
elektrisch	N/100m					11						8	51			1		28	99
72636150	g/100m							78,7					26,6			23,6			128,9
elektrisch	N/100m							112					2			32			146

* Enkel de gegevens van de eerste 'passage'

Tabel 46: Overzicht van de ecologische kwaliteit ratio (EQR) en hun appreciatie.

Nummer		waterlichaamnummer	Jaar	EQR	Appreciatie
314	LAAN	VL11_84	2013 2019	0,60 0,55	matig matig
314B	LAAN	VL11_84	2019	0,63	goed
313	IJSE	L107_439	2013 2019	0,40 0,53	ontoereikend matig
71130300	IJSE	VL11_83	2013 2019	0,50 0,68	matig goed
71130500	IJSE	VL11_83	2013 2019	0,68 0,60	goed matig
72245150	LIPSEBEEK	L111_1042	2013 2019	0,20 0,20	slecht slecht
72430200	BAREBEEK	VL11_76	2013 2019	0,33 0,38	ontoereikend ontoereikend
72521100	VROUWVLIET	L111_1056	2013 2019	0,20 0,00	slecht slecht
72621150	VROUWVLIET	VL11_88	2013 2019	0,27 0,38	ontoereikend ontoereikend
72636150	BRUINBEEK	L107_648	2013 2019	0,20 0,35	slecht ontoereikend

Tabel 42: Specificaties van de uitgevoerde afvissingen (met SO = stroomopwaarts, SA = stroomafwaarts).

Nummer	Datum	Beviste afstand	Methode	Opmerking
314	23/04/2019	100 m SO de weg	Elektrovisserij wadend met 2 elektroden	<i>Tevens geselecteerd in functie van de Habitatrichtlijn voor bittervoorn, maar werd niet gevangen. Er werd op latere datum opnieuw gevist maar dan iets meer SA.</i> <i>Ook op een locatie meer stroomopwaarts 314B werd gevist maar bittervoorn werd niet gevonden</i>
	4/07/2019	100 m SA de weg		
314 B	4/07/2019	136 m SO de brug		
313	23/04/2019	100 m SA E411	Elektrovisserij wadend met 2 elektroden	
71130300	19/04/2019	100 m SA molen	Elektrovisserij wadend met 2 elektroden	<i>Tevens geselecteerd in functie van de Habitatrichtlijn voor donderpad en bittervoorn, het traject werd een maal afgevist. Donderpad werd gevangen, maar bittervoorn niet. Er werd niet bijkomend gezocht naar bittervoorn.</i>

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2019	beekforel	2.00	21.00
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2019	bermpje	64.00	256.95
Laan	164717/160717 /		Overijse	Brabant	Dijlebekken	2019	bermpje	19.00	57.20
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2019	blauwbandgrondel	1.00	1.20
Laan	164717/160717 /		Overijse	Brabant	Dijlebekken	2019	blauwbandgrondel	4.00	5.40
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2019	driedoornige stekelbaars	17.00	17.80
Laan	164717/160717 /		Overijse	Brabant	Dijlebekken	2019	driedoornige stekelbaars	1.00	0.10
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2019	paling	2.50	453.60
Laan	164717/160717 /		Overijse	Brabant	Dijlebekken	2019	paling	1.00	70.50
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2019	riviergrondel	3.00	16.60
Laan	164717/160717 /		Overijse	Brabant	Dijlebekken	2019	riviergrondel	2.00	21.90
Laan	164717/160717 /		Overijse	Brabant	Dijlebekken	2019	snoekbaars	1.00	0.40

TABEL Afvissing in 2013

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2013	beekforel	1.00	51.40
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2013	bermpje	36.00	295.20
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2013	driedoornige stekelbaars	10.00	25.80
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2013	paling	3.00	576.00
Laan	165596/161231 /			Brabant	Dijlebekken	2013	riviergrondel	18.00	313.60
Laan	167005/162205	5H13_LaanMolen	Overijse	Brabant	Dijlebekken	2013	kopvoorn	15.00	2330.00